Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Talousvaliokunta

LAUSUNTO

9.9.2025

HVK/2025/01085-2

Lausuntopyyntö U 30/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien ja asetusten muuttamiseksi pienten midcap-yritysten sääntelytaakan vähentämiseksi (Omnibus IV -ehdotukset) https://www.eduskunta.fi/pdf/U+30/2025?lang=fi

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt lausuntopyyntöön. Keskittyen erityisesti vaikutuksiin CER-direktiivin (EU) 2022/2557 (CER-direktiivi) mukaiseen kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn varmistamiseen, Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Euroopan Komission ehdotukset keskittyvät pienten ja keskisuurten yritysten byrokratian vähentämiseen ja sitä kautta toimintaedellytysten parantamiseen. Esityksessä todetaan, että direktiivissä ehdotetaan selkeytyksiä ja yksinkertaistuksia kriittisten toimijoiden velvoitteisiin liittyen. Tarkoituksena on varmistaa, että sääntely on oikeasuhtaista yrityksen koon ja riskien mukaan. Tavoitteena on keventää sääntelyä ja parantaa kilpailukykyä yrityksille, jotka ovat kasvaneet ulos pk-yritysten määritelmästä mutta eivät vielä ole suuryrityksiä. Tämä uusi määritelmä mahdollistaa oikeasuhteisemman sääntelyn, joka ottaa huomioon yritysten koon ja resurssit.

Ehdotukset ovat hyviä täydennyksiä sinällään hieman vaikeasti tulkittaviin CER-direktiivin kriittistä toimijaa koskeviin vaatimuksiin. CER-direktiivin kansallisen lainsäädännön (Laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta 310/2025) valmistelun aikana on kannettu laajasti huolta yritysten lisääntyvästä hallinnollisesta taakasta, joka saattaa tosiasiallisesti enemmän haitata niiden kykyä kehittää vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa ja tarkoituksenmukaista, liiketoimintalähtöistä jatkuvuudenhallintaansa. Sääntely varmistaa selkänojan toimialakohtaiselle varautumiselle, mutta varsinkin uusi sääntely on sovitettava yhteen mahdollisimman hyvin jo olemassa oleviin ja hyviksi havaittuihin järjestelyihin ja toimintamalleihin.

Komission antaman suosituksen mukaan pienillä midcap-yrityksillä (small midcap) tarkoitetaan yrityksiä, joiden työntekijöiden määrä on yli 250 mutta alle 750

työntekijää, yrityksen liikevaihto on enintään 150 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 129 miljoonaa euroa. On vielä hieman epävarmaa, mitkä yritykset tulevat olemaan CER-direktiivin kansallisen lainsäädännön sääntelyn piirissä tulevat määritellyiksi kriittisiksi toimijoiksi. HVK:n näkemyksen mukaan melko suuri osa niistä osuu Euroopan Komission esittämän direktiivin mukaiseen 250-750 työntekijän haarukkaan. Komission ehdotus koskisi siis melko suurta osaa CER-kriittisiksi määriteltäviä toimijoita.

CER-direktiivin mukaan jokaisen EU-jäsenvaltion on laadittava strategia kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi viimeistään 17. tammikuuta 2026. Komission esityksen mukaan strategiassa on kuvattava toimenpiteet, jotka helpottavat pk-yritysten (SME) ja pienten midcap-yritysten velvoitteiden täyttämistä. Omnibus-ehdotus edellyttää, että kaikki olemassa olevat helpottavat toimenpiteet kuvataan strategiassa.

Huoltovarmuuskeskus toteaa, että CER-direktiivin mukaisessa kansallisessa CER-strategiassa (Kansallisen turvallisuuden strategia) olisi syytä määritellä tarkemmin suunnitelma lain toimeenpanosta ja antaa selkeämpää ohjausta sekä ministeriöille, valvoville viranomaisille että kriittisille toimijoille. Myös kansallinen koordinaatio ja yhteyspistetehtävät olisi syytä määritellä tarkemmin. Tällä hetkellä vastuuministeriöillä ei ole yhteensovitettuja perusteita kriittisten toimijoiden nimeämiseksi. Myöskään valvovilla viranomaisilla ei ole yhteensovitettuja perusteita vaatimustason ja valvontajärjestelmän rakentamiseksi. Teoriassa on mahdollista, että joillain toimialoilla vaatimukset kriittisille toimijoille (yrityksille) muodostuvat mittavammiksi, kuin toisilla. Tämä voi johtaa yritysten eriarvoiseen asemaan ja sitoa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten resursseja tarkoitukseen sopimattomalla tavalla.

Huoltovarmuuskeskus kannattaa esitystä, arvioituna erityisesti kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen liittyvän regulaation näkökulmasta ja yhtyy Valtioneuvoston kantaan kannattaa sääntelyn suhteuttamista toimijan kokoon ja riskiprofiiliin, jotta velvoitteet olisivat oikeasuhteisia.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Aki Pihlaja (aki.pihlaja@nesa.fi, 0295 05 51201).